

MATERIAŁY KAZIMIERZA IDASZEWSKIEGO
(1878-1965)
(III-165)

Kazimierz Idaszewski urodził się 16 stycznia 1878 roku w Nochowie, powiat Śrem (Wielkopolska). Do szkoły uczęszczał w Nochowie, a w 1889 r. wstąpił do 9 – klasowego gimnazjum klasycznego w Śremie. Po zdaniu matury dnia 26 marca 1898 r. zapisał się na Wydział Mechaniczno – Elektryczny Politechniki w Brunszwiku. Egzamin dyplomowy zdał dnia 16 stycznia 1903 r., z odznaczeniem otrzymując tytuł inżyniera elektryka, po czym wkrótce w laboratorium elektrochemicznym na Politechnice w Brunszwiku przygotował prace z dziedziny elektrochemii w celu uzyskania tytułu doktorskiego. Dnia 1 października 1903 r. objął posadę asystenta na Politechnice Lwowskiej przy katedrze prof. Dzieślewskiego. Zajął się wówczas pisaniem pracy doktorskiej pt. *Versuche über elektrolitische Verhalten von Schwefelkupfer*, za którą otrzymał dnia 25 czerwca 1904 r. na Politechnice w Brunszwiku tytuł doktora – inżyniera. Kazimierz Idaszewski by pierwszym Polakiem, który stopień ten otrzymał za granicą. We wrześniu 1904 r., przeniósł się do Berlina, gdzie rozpoczął pracę jako inżynier w fabryce maszyn elektrycznych Siemens – Schuckertwerke. Pracował tam do dnia 31 października 1919 r.

Po powrocie do kraju w dniu 1 stycznia 1920 r. mianowany został profesorem nadzwyczajnym miernictwa elektrycznego na Politechnice Lwowskiej. Jesienią 1930 r. ustąpił z katedry pomiarów elektrycznych i objął katedrę maszyn elektrycznych.

Do września 1939 r. pozostawał kierownikiem tej katedry. Po zamknięciu w czerwcu 1941 r. Politechniki wykładał zasady elektroniki w Rzemieślniczej Szkole Zawodowej z językiem wykładowym polskim. Od listopada 1942 r. po ponownym otwarciu Politechniki Lwowskiej pod nazwą „Państwowe Techniczne Kursy Fachowe” (Staatliche Technische Fachkurse) objął katedrę maszyn i miernictwa elektrycznego. W połowie 1944 r. opuścił Lwów. Wiosną 1945 r. przybył do Krakowa. W maju 1945 r. został powołany na stanowisko dziekana Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej z tymczasową siedzibą w Krakowie. We wrześniu 1945 r. przeniósł się do Wrocławia na Politechnikę Wrocławską. Pierwszy wykład, który odbył się 15 listopada 1945 r. był zarazem pierwszym wykładem na wyższych uczelniach w polskim Wrocławiu. W kwietniu 1946 r. ustąpił ze stanowiska dziekana z powodu konieczności zajęcia się rozbudową laboratorium pomiarów i maszyn elektrycznych. We wrześniu 1949 r. Ministerstwo Oświaty mianowało prof. Kazimierza Idaszewskiego przewodniczącym Komisji weryfikacyjno – egzaminacyjnej dla elektryków starających się o dyplom inżyniera elektryka.

Za zasługi przy uruchamianiu Politechniki Wrocławskiej został w 1950 r. odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. W 1954 r. opublikował pracę pt. *Maszyny elektryczne prądu stałego*, a w rok później drugą pt. *Pomiary elektryczne*.

Kierownikiem katedry pozostał aż do dnia śmierci 14 stycznia 1965 r.

Materiały naukowe Kazimierza Idaszewskiego zakupiło Archiwum PAN od Elżbiety Idaszewskiej w 1966 r. Rozmiary spuścizny wynoszą ok. 0,20 m.b., po uporządkowaniu utworzono 21 jednostek, obejmujących lata 1903 – 1965. W trakcie porządkowania spuścizna została podzielona na 6 grup.

W grupie I, obejmującej materiały działalności naukowej, znajdują się prace twórcy spuścizny: *Pomiary elektryczne*, *Maszyny prądu stałego*, *Versuche am Collector von GM 300* (napisana jeszcze podczas studiów w Niemczech) oraz nie posiadająca tytułu praca poświęcona pomiarom elektrycznym.

W grupie II, materiałach działalności naukowo – dydaktycznej i wydawniczej, znalazły się zarówno prace jego uczniów Władysława Kołka i Władysława Gromka, a także materiały

dotyczące wydania prac prof. K. Idaszewskiego przez wydawnictwo PAN i PWN oraz fotografie maszyn elektrycznych firmy Siemens, w której prof. K. Idaszewskiego pracował.

Grupa III – materiały biograficzne zawiera: akt nadania tytułu profesora zwyczajnego na Politechnice Lwowskiej, dyplomy nadania tytułu inżyniera przez Wyższą Szkołę Techniczną w Brunszwiku, akt mianowania profesorem zwyczajnym na Wydziale Mechaniczno – Elektrycznym Politechniki Wrocławskiej, dyplomy uznania za zasługi, życiorysy, dokumenty osobiste z lat 1920 – 1957, odznaczenia jakimi był udekorowany, materiały z okazji jubileuszy oraz fotografie dotyczące profesora i jego pracy.

Grupa IV – korespondencja, zawiera niewielką liczbę przychodzących listów z lat 1948 – 1958.

Grupa V –. Materiały o twórcy zespołu, w skład której wchodzi życiorysy drukowane w „Roczniku Towarzystwa Naukowego Warszawskiego”, wycinki prasowe dotyczące prof. K. Idaszewskiego, recenzja napisanego przez profesora skryptu oraz kondolencje nadesłane po jego śmierci.

Grupa VI – materiały osób obcych składa się z jednej jednostki. W załącznikach znajdują się m. in. materiały publikowane w „Przeglądzie Elektrotechnicznym” oraz Księga Pamiątkowa dotycząca Politechniki Wrocławskiej.

Inwentarz wraz z załącznikami składa się z 21 jednostek. Spuścizna otrzymała w Archiwum PAN sygnaturę III – 165.

Źródła i bibliografia

1. *Materiały Kazimierza Idaszewskiego*, Archiwum PAN, sygn. III – 165.
2. *Uczni Wrocławscy w latach 1945 – 1979* [w:] *Praca Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego*, Wrocław 1980.

PPRZEGLĄD ZAWARTOŚCI INWENTARZA

	Pozycja inwentarza
I. Materiały twórczości naukowej	1 – 4
II. Materiały działalności naukowo – dydaktycznej i wydawniczej	5 - 8
III. Materiały biograficzne	9 - 15
IV. Korespondencja	16
V. Materiały o twórcy zespołu	17 - 19
VI. Materiały osób obcych	20
VII. Załączniki	21

I. MATERIAŁY TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ

1. *Versuche am Collector von GM 300*
Praca
Przed 1941, masz., l., k. 14.
2. *Maszyny prądu stałego*
Praca
1954, druk., l., k. 138
3. *Pomiary elektryczne*
Praca
1955, masz., druk., l., k. 306

4. Pomiary elektryczne,
Praca
B.d., rkp., masz., l., k. 145

II. MATERIAŁY DZIAŁALNOŚCI NAUKOWO-DYDAKTYCZNEJ I WYDAWNICZEJ

5. Władysław Kołek *Połączenia wyrównawcze uzwojeń wielokrotnych*
Władysław Gromek
Prace z uwagami Kazimierza Idaszewskiego,
1949, b.d., masz., sz., k. 88
6. Materiały wydawnicze
Korespondencja z PAN i PWN oraz umowa z PWN
1952 – 1956, masz., druk., l., k. 4
7. I Krajowa Konferencja Materiałoznawstwa Elektrycznego
Materiały konferencyjne
1951, masz., powiel., l., k. 7
8. Maszyny elektryczne firmy Siemens
Fotografie
B.d., l., 50 fot.

III. MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

9. Życiorysy K. I.
B.d., rkp., masz., l., k. 109
10. Dyplomy, nominacje, zaświadczenia
1903 – 1964, masz., druk., k. 20
11. Dokumenty osobiste
1920 – 1957, druk., l., k. 9
12. 2 Krzyże Komandorskie Orderu Odrodzenia Polski
Odznaczenia państwowe z legitymacjami
1958, druk., k. 3
13. Odznaczenia państwowe z legitymacjami 3 Medale X – lecia PRL, Krzyż Komandorski
Orderu Odrodzenia Polski i inne odznaczenia
1950, 1960 – 1965, k. 6
14. Materiały z okazji jubileuszy: 70 – lecia urodzin, 75 – lecia urodzin i 50 – lecia pracy
naukowej, 80 – lecia urodzin i 55 – lecia pracy naukowej oraz podziękowania
1948 – 1958, rkp., masz., l., k. 64
15. Fotografie dotyczące K. I. i jego pracy zawodowej
B.d., l., k. 6

IV. KORESPONDENCJA

16. Helena Krukowska, Feliks Kwaśnicki, Wincenty Podlacha, F. Hawhing i osoba nieustalona
Korespondencja przychodząca
1948 – 1958, rkp., druk., l., k. 7

V. MATERIAŁY O TWÓRCY ZESPOŁU

17. Życiorys K. I. drukowany w „Roczniku Towarzystwa Naukowego Warszawskiego”
1951, masz., l., k. 2
18. Wycinki prasowe i recenzja skryptu uczelnianego K. I., *Maszyny prądu stałego*
1948 – 1965, druk., l., k. 32
19. Kondolencje i nekrologii
1965, masz., druk., l., k. 64

VI. MATERIAŁY OSÓB OBCYCH

20. Koreferat pracy doktorskiej inż. Władysława Kołka, autorstwa prof. inż. Wacława Günthera
B.d., masz., l., k. 5

VII. ZAŁĄCZNIKI

21. J. Skowroński, *O przyczynach przebieg izolatorów liniowych wiszących*
T. Stępniewski, *Produkcja porcelany do celów elektrotechnicznych*
Politechnika Wroclawska w dziesięcioleciu 1945 – 1955
„Zeitschrift des Internationalen Bohrtechniker Verbandes (I.B.V.)”,
Artykuły publikowane w „Przeglądzie Elektrotechnicznych”, księga pamiątkowa
1928 – 1956, druk., l., k. 122